

АЛГОРИТМИ ТА ЕВРИСТИКИ ЯК ЗАСІБ ПІЗНАННЯ ІСТОРІЇ УЧНЯМИ 10-11 КЛАСІВ

Викладач: *д.пед.н., професор Терно Сергій Олександрович*

Кафедра: *Давньої і нової історії України та методики навчання історії*

E-mail: terno@znu.edu.ua

Телефон: +380977302662

Інші засоби зв'язку: *Viber, WhatsApp, Telegram*

Освітня програма, рівень вищої освіти		Середня освіта (Історія); Магістр				
Статус дисципліни		Вибіркова Дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності				
Кредити ECTS	5	Навч. рік	2023/2024	Рік навчання	Тижні	11
Кількість годин	150	Кількість змістових модулів ¹		8	Лекційні заняття – 10 Практичні заняття – 22 Самостійна робота – 118	
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15254			
Консультації:			за домовленістю			

ОПИС КУРСУ

Мета: сформувати предметно-методичну компетентність вчителя історії профільної школи.

Завдання:

- ✓ Оволодіти методикою аналізу історичних фактів, подій, явищ та процесів
- ✓ Оволодіти методикою аналізу подій з хронологічної точки зору (локалізація подій у часі)
- ✓ Оволодіти методикою визначення місця історичних подій у просторі (використання карти як історичного джерела)
- ✓ Оволодіти методикою історичного документу
- ✓ Оволодіти методикою характеристики історичної особи
- ✓ Оволодіти методикою роботи з візуальними джерелами
- ✓ Оволодіти методикою роботи з фотоджерелами
- ✓ Оволодіти методикою роботи з карикатурою
- ✓ Оволодіти методикою роботи з рекламою
- ✓ Оволодіти методикою роботи з кінофільмом

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

СК2. Здатність застосовувати фахові уміння проектування, діагностики та корекції методики навчання історії для розв'язання методичних проблем (проектувальна компетентність).

СК5. Здатність розв'язувати проблеми проектування, організації та діагностики процесу навчання історії й громадянознавства та навченості здобувачів освіти в нових або незнайомих середовищах

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності (прогностична компетентність).

СК7. Здатність враховувати вікові особливості здобувачів освіти, використовувати прийоми мотивації до навчання, розвивати позитивну самооцінку школярів, створювати команди та скеровувати їх роботу (психологічна компетентність).

ПРН12. Складати завдання для проектної діяльності здобувачів освіти, розробляти проекти шкільних та позашкільних заходів, реалізовувати та корегувати освітній процес на підставі проведеної педагогічної діагностики із застосуванням компетентнісного та особисто орієнтованого підходів; концепції розвивального навчання та технологій інтерактивного навчання.

ПРН15. Застосовувати евристики для складання та реалізації сценаріїв навчальних занять з історії та громадянознавства із різноманітними варіантами розгортання з урахуванням високого ступеня невизначеності та етичних аспектів, розроблювати діагностичні матеріали та процедури на основі концепції педагогічної діагностики, розвивального навчання та метакогнітивних процесів.

ПРН17. Планувати навчальні заняття з опертям на результати психолого-педагогічної діагностики, розроблювати прийоми мотивації з урахуванням вікових особливостей, створювати ситуації успіху та підтримуючу атмосферу для здобувачів освіти, організувати командну роботу з метою розвитку мислення зростання та спираючись на засади педагогічної діагностики.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання дослідницьких завдань та проектів розміщені на платформі Moodle.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи:

№ ЗМ	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – тестування на платформі Moodle.	Тема 1. Методика аналізу історичних фактів, подій, явищ та процесів.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508705	2
1	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508705	5
За ЗМ 1 конт. заход.	2			7
2	Теоретичне завдання –	Тема 2. Методика аналізу подій з	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл	2

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни

	тестування на платформі Moodle.	хронологічної точки зору (локалізація подій у часі).	https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508705	
2	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508705	5
За ЗМ 2 конт. заход.	2			7
3	Теоретичне завдання – тестування на платформі Moodle.	Тема 3. Методика визначення місця історичних подій у просторі (використання карти як історичного джерела).	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	2
3	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	5
За ЗМ 3 конт. заход.	2			7
4	Теоретичне завдання – тестування на платформі Moodle.	Тема 4. Методика аналізу історичного документу.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	2
4	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	5
За ЗМ 4 конт. заход.	2			7
5	Теоретичне завдання –	Тема 5. Методика характеристики	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл	2

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни

	тестування на платформі Moodle.	історичної особи.	https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	
5	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	5
За ЗМ 5 конт. заход.	2			7
6	Теоретичне завдання – тестування на платформі Moodle.	Тема 6. Методика роботи з візуальними джерелами.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	2
6	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	5
За ЗМ 6 конт. заход.	2			7
7	Теоретичне завдання – тестування на платформі Moodle.	Тема 7. Методика підготовки доповіді та рецензування.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	4
7	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	5
За ЗМ 7 конт. заход.	2			9
8	Теоретичне завдання – тестування на платформі Moodle.	Тема 8. Методика роботи з карикатурою. Тема 9. Методика роботи з рекламою. Тема 10. Методика	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни

		роботи з кінофільмом. Тема 11. Методика роботи з підручником.		
8	Практичне завдання – розв’язання аналітичних завдань на практичному	Стимульний матеріал для підготовки та обговорення на сторінці в Moodle.	Критерії оцінювання на сторінці в Мудл https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=508774	5
За ЗМ 8 конт. заход.	2			9
Усього о за зміст. модулі контр. заході в	8			60

Підсумкові контрольні заходи:

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовний модуль 1	Тестування	1 тиждень	4
	Розв'язування задач	1 тиждень	8
Змістовний модуль 2	Тестування	2 тиждень	4
	Розв'язування задач	2 тиждень	8
Змістовний модуль 3	Тестування	3 тиждень	4
	Розв'язування задач	3 тиждень	8
Змістовний модуль 4	Тестування	4 тиждень	4
	Розв'язування задач	4 тиждень	8
Змістовний модуль 5	Тестування	5 тиждень	4
	Розв'язування задач	5 тиждень	8
Змістовний модуль 6	Тестування	6 тиждень	4
	Розв'язування задач	6 тиждень	8
Змістовний модуль 7	Тестування	7 тиждень	6
	Розв'язування задач	7 тиждень	8
Змістовний модуль 8	Тестування	8 тиждень	6
	Розв'язування задач	8 тиждень	8
Підсумковий контроль (max 40%)			
залік			20
Захист проекту			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість
---------	--------------	-------------------	-----------

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни

і вид заняття			балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	Тема 1. Методика аналізу історичних фактів, подій, явищ та процесів.	Тестування	2
Тиждень 1 Семінар 1	Тема 1. Методика аналізу історичних фактів, подій, явищ та процесів.	Розв'язання проблемних завдань	5
Змістовий модуль 2			
Тиждень 2 Лекція 2	Тема 2. Методика аналізу подій з хронологічної точки зору (локалізація подій у часі).	Тестування	2
Тиждень 2 Семінар 2	Тема 2. Методика аналізу подій з хронологічної точки зору (локалізація подій у часі).	Розв'язання проблемних завдань	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 3 Лекція 3	Тема 3. Методика визначення місця історичних подій у просторі (використання карти як історичного джерела).	Тестування	2
Тиждень 3 Семінар 3	Тема 3. Методика визначення місця історичних подій у просторі (використання карти як історичного джерела).	Розв'язання проблемних завдань	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 4 Лекція 4	Тема 4. Методика аналізу історичного документу.	Тестування	2
Тиждень 4 Семінар 4	Тема 4. Методика аналізу	Розв'язання проблемних завдань	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни

	історичного документу.		
Змістовий модуль 5			
Тиждень 5 Лекція 5	Тема 5. Методика характеристики історичної особи.	Тестування	2
Тиждень 5 Семінар 5	Тема 5. Методика характеристики історичної особи.	Розв'язання проблемних завдань	5
Змістовий модуль 6			
Тиждень 6 Лекція 6	Тема 6. Методика роботи з візуальними джерелами.	Тестування	4
Тиждень 6 Семінар 6	Тема 6. Методика роботи з візуальними джерелами.	Розв'язання проблемних завдань	5
Змістовий модуль 7			
Тиждень 7 Лекція 7	Тема 7. Методика підготовки доповіді та рецензування.	Тестування	4
Тиждень 7 Семінар 7	Тема 7. Методика підготовки доповіді та рецензування.	Розв'язання проблемних завдань	5
Змістовий модуль 8			
Тиждень 8 Лекція 8	Тема 8. Методика роботи з карикатурою. Тема 9. Методика роботи з рекламою. Тема 10. Методика роботи з кінофільмом. Тема 11. Методика роботи з підручником.	Тестування	4
Тиждень 8 Семінар 8	Тема 8. Методика роботи з карикатурою. Тема 9. Методика роботи з рекламою. Тема 10. Методика роботи	Розв'язання проблемних завдань	5

	з кінофільмом. Тема 11. Методика роботи з підручником.		
--	---	--	--

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Гладун В. Візуалізація на уроках історії України з теми «наш край» засобами онлайн-сервісів. *"Вересень"*. 2022. Т. 3, № 94. URL: <https://doi.org/10.54662/veresen.3.2022.05> (дата звернення: 08.07.2023).
2. Данильчук Є. В. Фотографія як джерело з історії повсякдення радянської людини : магістерська робота. 2021. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/5150> (дата звернення: 08.07.2023).
3. Косенко Ю. М., Боряк О. В., Король О. М. Застосування комп'ютерних дидактичних ігор у навчанні історії школярів з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивного класу. *Information technologies and learning tools*. 2020. Т. 77, № 3. С. 76–89. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.2837> (дата звернення: 08.07.2023).
4. Косенко Ю. Особливості застосування адаптованих документальних джерел у навчанні історії дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends*. 2020. URL: <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v3.18> (дата звернення: 08.07.2023).
5. Потапенко Р., Тарапон О. Методика роботи з умовно-графічною наочністю на уроках історії. *Society document communication*. 2022. № 16. С. 151–164. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-16-151-164> (дата звернення: 08.07.2023).
6. Соловйова Т., Ткаченко О., Ткаченко Т. До питання про використання історичного документу на ЗНО з історії України в контексті сучасних завдань освіти. *Society document communication*. 2022. № 15. С. 188–202. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-15-188-202> (дата звернення: 08.07.2023).
7. Шауренко А. Особливості джерел з історії повсякдення 90–х років ХХ століття. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 5(5). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5\(5\)-665-675](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5(5)-665-675) (дата звернення: 08.07.2023).

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Пропущені теми відпрацьовуються шляхом виконання індивідуальних завдань.

Політика академічної доброчесності

Виконані завдання будуть перевірені на плагіат та будуть зараховані, у разі його відсутності. Посилання слід оформлювати згідно зі ДСТУ 8302:2015.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

На заняттях можна використовувати комп'ютери, телефони, планшети тощо.

Комунікація

Комунікація здійснюватиметься електронною поштою, Мудл, месенджерями. Відповідь протягом максимум 3 робочих днів.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. (див. сайт ЗНУ)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методіку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycyfw9y>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: Борисов Костянтин Борисович. Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00. Вихідні дні: субота, неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>